

Krzysztof Kowalczyk

W SŁUŻBIE ETYKI PRZEKONAŃ. MAREK JUREK JAKO PRZYWÓDCA PARTYJNY

IN THE SERVICE OF THE ETHICS OF CONVICTIONS. MAREK JUREK AS A PARTY LEADER

Słowa kluczowe: przywództwo partyjne, Marek Jurek, etyka przekonań, prawica.

1. Wprowadzenie

Przywództwo partyjne jest szczególnym typem przywództwa politycznego. Liderzy partyjni odgrywają ważną rolę w procesie instytucjonalizacji partii. W postkomunistycznych państwach Europy Środkowej i Wschodniej poparcie dla partii jest budowane w znacznej mierze na popularnym przywódcy, gdyż zarówno funkcje partii, jej struktura organizacyjna oraz aktywność są determinowane potrzebą istnienia ważnego czynnika – przywódcy partyjnego¹. Z reguły przedmiotem zainteresowań politologów są przywódcy partii relewantnych. O wiele mniejsze zainteresowanie badawcze wywołują przywódcy, stojący na czele partii nieuczestniczących w prze-

¹ M. Hartliński, *Przywództwo partyjne w Polsce*, Toruń 2011, s. 167–193.

targach koalicyjnych, w szczególności pozaparlamentarnych. Głównym celem niniejszego artykułu jest analiza przywództwa założyciela i prezesa Prawicy Rzeczypospolitej – Marka Jurka. W szczególności scharakteryzowano jego drogę do przywództwa, przekonania polityczne, charakterystykę socjodemograficzną, typ przywództwa, status w strukturach partyjnych, środki realizacji zamierzonych celów.

2. Droga do przywództwa

M. Jurek urodził się 28 września 1960 r. w Gorzowie Wielkopolskim. Wychowywał się, jak stwierdza „w bardzo patriotycznej, polskiej rodzinie”². Jednakowoż ów patriotyzm rodziców nie miał charakteru politycznego, był raczej formą biernego oporu, a nie czynnej kontestacji systemu. Ojciec jego matki był żołnierzem Armii Krajowej. Matka zaś, jako nauczycielka matematyki i fizyki, odmawiała wstąpienia do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej³. Jako licealista uczestniczył w gorzowskim duszpasterstwie akademickim, prowadzonym przez ks. Witolda Andrzejewskiego. W trakcie nauki w I Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Kościuszki w Gorzowie Wlkp. „musiał zdawać poprawkę z języka rosyjskiego, bo tłumaczył swojej nauczycielce, że jej lekcje to przymusowa rusyfikacja. Wsławił się również wystąpieniem na apelu szkolnym, gdy zaczął głosić pochwałę gen. Władysława Andersa, za co dyrekcja szkoły ukarała niesforne go ucznia wyrzuceniem ze wspomnianej uroczystości”⁴.

W 1978 r. M. Jurek podjął studia historyczne na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wówczas zaczął prowadzić zinstytucjonalizowaną działalność opozycyjną. Jesienią 1978 r. trafił do

² M. Jurek, *Dysydent w państwie POPiS. Rozmowa. Dziennik. Blog*, Dębogóra 2008, s. 7.

³ Tamże, s. 7–8.

⁴ M. Affek, *Retrospekcja życia Marka Jurka*, [online], <<http://prawica.net/node/7313>>, [dostęp: 26.09.2012].

poznaniańskiego punktu informacyjnego Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela. W lipcu 1979 r. grupa działaczy opozycyjnych utworzyła Ruch Młodej Polski (RMP)⁵. W deklaracji ideowej Ruchu z 18 sierpnia 1979 r. za najważniejsze wartości uznano: człowieka jako istotę zakorzenioną w transcendencji, wspólnotę narodową, niepodległość. Wśród bieżących zadań RMP wymieniono: walkę o oblicze moralne społeczeństwa polskiego, upowszechnienie dostępu do wiedzy oraz informacji, obronę tożsamości i kultury narodowej, współtworzenie polskiej myśli politycznej. W deklaracji zwracano uwagę, iż Ruch nie jest prostą kontynuacją któregoś z obozów politycznych II Rzeczypospolitej, ale czerpie z nich wszystkich: narodowo-demokratycznego, niepodległościowo-piłsudczykowskiemu, konserwatywnego, chrześcijańsko-społecznego i ludowego. Jednym z 25 jej sygnatariuszy był M. Jurek⁶. Po wydarzeniach Sierpnia 1980 r. środowisko poznańsko-gorzowskie skupione wokół niego, wspierane przez Wiesława Chrzanowskiego (jednego z mentorów M. Jurka), opowiadało się za przekształceniem RMP w partię o profilu katolicko-narodowym⁷. Jak zauważa Tomasz Sikorski: „Zwolennicy zmian formuły działania RMP uważali, że formacja narodowo-katolicka mogłaby się stać alternatywą wobec maksymalistycznej, pod względem strategii, KPN (Konfederacji Polski Niepodległej) a związkami zawodowymi („Solidarnością”)⁸. Projekt ten jednak nie zyskał akceptacji. Wraz z działalnością w poznańsko-gorzowskim środowisku RMP M. Jurek zaangażował się w 1980 r. w tworzenie struktur Niezależnego Zrzeszenia Studentów oraz Związku Akademickiego „Pro Patria” na UAM w Poznaniu. W deklaracji ideowej „Pro Patria” stwierdzono, że źród-

⁵ Zob. szerzej: *Nie ma życia bez swobody. 30-lecie Ruchu Młodej Polski (1979–2009)*, pod red. K. Marulewskiej, A. Lewandowskiego, A. Meller, Toruń 2009; T. Sikorski, *O kształt polityki polskiej. Oblicze ideowo-polityczne i działalność Ruchu Młodej Polski (1979–1989)*, wyd. II, Toruń 2012; P. Zaremba, *Młodo-polacy. Historia Ruchu Młodej Polski*, Gdańsk 2000.

⁶ *Deklaracja ideowa Ruchu Młodej Polski*, w: *Nie ma życia...*, s. 169–182.

⁷ T. Sikorski, *O kształt...*, s. 184–185.

⁸ Tamże, s. 185.

dłem światopoglądu jej członków jest wiara katolicka. Uznawano, że człowiek jest zakorzeniony w narodzie, rozumianym jako „rodzina rodzin”. Nie ulega wątpliwości, iż M. Jurek jako lider grupy poznańsko-gorzowskiej odwoływał się do tradycji Narodowej Demokracji⁹.

Po wprowadzeniu stanu wojennego M. Jurek ukrywał się przez pół roku. W 1982 r. wszedł do redakcji podziemnej „Polityki Polskiej”¹⁰. Publikował również w „Powściągliwości i Pracy”, „Znakach Czasu”, „Tygodniku Powszechnym”. W swoich tekstach odwoływał się do idei narodowej i katolicyzmu społecznego¹¹. W jego ujęciu „państwo należało postrzegać jako wspólnotę etyczną, powołaną do realizacji norm moralnych (chrześcijańskich) w życiu publicznym”¹². Z jego inicjatywy w 1985 r. w Poznaniu powstał klub dyskusyjny „Plebania”, nawiązujący swoją nazwą do bliskich związków z nauczaniem społecznym Kościoła katolickiego¹³. W 1988 r. M. Jurek był jednym z inicjatorów powołania Wielkopolskiego Klubu Politycznego „Ład i Wolność”. Klub według niego miał być kontynuacją założeń ideowych RMP. Nową formułę działania klubu charakteryzował według M. Jurka: realizm i etyczne zakorzenienie, przywiązanie do racji stanu i interesu narodowego, troska o wspólnotę narodową, zaangażowanie na rzecz podmiotowości społeczeństwa oraz zabiegi o rewindykację państwa. W deklaracji eksponowano rolę religii i Kościoła katolickiego w życiu publicznym. W czerwcu 1988 r. M. Jurek został prezesem i wszedł do zarządu zarejestrowanego oficjalnie klubu¹⁴.

Niezależnie od podejmowanej działalności opozycyjnej M. Jurek starał się zapewnić byt sobie i rodzinie. Po studiach pracował w różnych szkołach jako nauczyciel historii, pod koniec lat 80. podjął zatrudnienie w „Znakach Czasu”; był również stypendystą Ogól-

⁹ Tamże, s. 193–203.

¹⁰ Tamże, s. 225.

¹¹ Tamże, s. 276–277.

¹² Tamże, s. 276.

¹³ Tamże, s. 401–402, 455.

¹⁴ Tamże, s. 455–458.

nopolskiego Komitetu Porozumiewawczego Nauki¹⁵. Lata 80. odegrały istotną rolę w życiu prywatnym M. Jurka. W dniu 7 października 1984 r. w katedrze poznańskiej poślubił on absolwentkę polonistyki UAM – Izabelę. Ślubu udzielił ks. W. Andrzejewski. Z tego związku 28 stycznia 1986 r. urodziła się Zosia, 10 lipca 1987 r. – Ludwik, 5 września 1989 r. – Marysia, 1 marca 1998 r. – Klara¹⁶.

W okresie przełomu ustrojowego M. Jurek należał do tej części działaczy RMP, która włączyła się w nurt działalności politycznej, zasilając „drużynę Wałęsy”. W 1989 r. kandydował on w wyborach kontraktowych z listy Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w okręgu leszczyńskim¹⁷. W Sejmie kontraktowym i pierwszej kadencji był jednym z orędowników wprowadzenia bezwzględnego zakazu aborcji. Wraz z innymi przedstawicielami nurtu katolicko-narodowego RMP i poza nim utworzył 28 października 1989 r. Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe (ZChN). W deklaracji ideowej z 13 stycznia 1991 r. stwierdzono, że Zjednoczenie czerpie inspirację z różnych nurtów politycznych: niepodległościowego, narodowego, chrześcijańsko-demokratycznego, chrześcijańskich ruchów ludowego i robotniczego oraz myśli konserwatywnej¹⁸. W istocie jednak, na co zwrócił uwagę prezes ZChN W. Chrzanowski, rdzeniem partii były wartości religijne, katolickie i narodowe: „Stąd zrodziła się idea budowy nowej formacji politycznej, przyjmującej za podstawę te wartości – interes

¹⁵ M. Jurek, *Dysydent...*, s. 27.

¹⁶ *Rodzina*, [online], <<http://www.marekjurek.pl/rodzina>>, [dostęp: 30.09.2012].

¹⁷ T. Sikorski, *O kształt...*, s. 508–511.

¹⁸ *Deklaracja Ideowa ZChN*, Warszawa, dnia 13 stycznia 1991 r., Archiwum Pracowni Dokumentacji i Badań Życia Politycznego Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, sygn. 12215/93/1196. Wojciech Sokół wyróżnił cztery frakcje w ZChN: a) pragmatyków/liberałów (Ryszard Czarnecki, Stefan Niesiołowski, Jan Piątkowski); b) narodowców/integrystów (M. Jurek); c) belwederską (Henryk Goryszewski, J. Piątkowski); d) fundamentalistów (Jan Łopuszański). W. Sokół, *Partie polityczne i system partyjny w Polsce w latach 1991–2001*, w: *Współczesne partie i systemy partyjne. Zagadnienia teorii i praktyki politycznej*, pod red. W. Sokoła, M. Żmigrodzkiego, Lublin 2003, s. 233.

narodowy, który domaga się zapewnienia narodowi życia w prawdziwie niepodległym państwie, przepojenia struktur tego państwa, instytucji zbiorowego życia duchem prawdy znajdującej swe źródło w Ewangelii, kształtowania ich zgodnie z nakazami etyki katolickiej, która w sferze społecznej ma charakter etyki naturalnej, każdemu dostępnej, każdego obowiązującej”¹⁹. Etykę katolicką przeciwstawiano z jednej strony komunistycznemu kolektywizmowi, a z drugiej – liberalnemu indywidualizmowi²⁰. Zjednoczenie zatem dążyło do budowy katolickiego państwa narodu polskiego. W partii M. Jurek pełnił eksponowaną funkcję wiceprezesa i przewodniczącego Rady Naczelnej.

W 1991 r. M. Jurek wszedł ponownie do Sejmu z listy Wyborczej Akcji Katolickiej. Od 10 maja 1995 do 9 maja 2001 był członkiem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT), a w roku 1991 r. był jej przewodniczącym (od 10 maja do 28 grudnia). W trakcie prac w KRRiT m.in. przyznawał koncesje rozgłośniom diecezjalnym, Radiu Maryja; zablokował wejście do Polski telewizyjnych kanałów pornograficznych; bronił prezesury Wiesława Walendziaka w TVP; sprzeciwiał się usunięciu programu „WC Kwadrans” Wojciecha Cejrowskiego²¹. W 2001 r. M. Jurek był jednym z założycieli Przymierza Prawicy (PP). Natomiast 9 grudnia 2001 r. podczas zjazdu założycielskiego partii został wybrany przewodniczącym Rady Politycznej. W 2001 r. wszedł ponownie do Sejmu z listy Prawa i Sprawiedliwości (PiS) w okręgu rzeszowskim. M. Jurek, po zjednoczeniu PP z PiS, 2 czerwca 2002 r. został wybrany wiceprezesem partii. W latach 1991–1993 oraz 2004–2005 był wiceprzewodniczącym Sej-

¹⁹ W. Chrzanowski, *Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe. Przemówienie Wiesława Chrzanowskiego na Zjeździe Założycielskim ZChN w dniu 28 października 1989 r.*, „Sprawa Polska. Pismo chrześcijańsko-narodowe” 1999, nr 5 (7), s. 12.

²⁰ *Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe. Deklaracja Ideowa i Programowa*, w: *Programy partii i ugrupowań parlamentarnych 1989–1991*, cz. 2, zebrała i oprac. I. Słodkowska, Warszawa 1995, s. 96; A. Zawisza, *Dlaczego nie jestem chrześcijańskim demokratą?*, „Sprawa Polska. Pismo chrześcijańsko-narodowe” 1991, nr 5, s. 3.

²¹ M. Jurek, *Dysydent...*, s. 45–47.

mowej komisji Spraw Zagranicznych. W wyborach parlamentarnych w 2005 r. uzyskał mandat w okręgu piotrkowskim. W dniu 26 października 2005 r. został wybrany na urząd marszałka Sejmu.

M. Jurek był zwolennikiem poselskiego projektu nowelizacji konstytucji, wprowadzającego zapis o prawnej ochronie życia ludzkiego od momentu poczęcia. Projekt ten został zgłoszony 5 września 2006 r. przez grupę 155 posłów PiS, LPR, Samoobrony i Polskiego Stronnictwa Ludowego²². Prezes PiS, premier Jarosław Kaczyński, był przeciwny wprowadzeniu radykalnych zapisów antyaborcyjnych do ustawy zasadniczej; za pośrednictwem zaufanych posłów starał się spowalniać prace nad projektem²³.

W wyniku głosowania w dniu 13 kwietnia 2007 r. Sejm odrzucił projekt zmiany art. 30 konstytucji. Za zmianą opowiedziało się 269 posłów, przeciw – 121, od głosu wstrzymało się – 53. Większość bezwzględna wynosiła – 2/3, czyli 296 głosów. Po przegranym głosowaniu M. Jurek ogłosił swoją dymisję z funkcji marszałka na Konwencie Seniorów. Dzień później (przed obradami Rady Politycznej PiS) odbyło się spotkanie M. Jurka z J. Kaczyńskim. Ten pierwszy złożył wówczas rezygnację z funkcji partyjnych i wystąpił z PiS²⁴. Wraz z najbliższymi współpracownikami 15 kwietnia 2007 r. podjął decyzję o utworzeniu partii, a 16 kwietnia zakomunikował ją premierowi. Na konferencji prasowej 19 kwietnia 2007 r. pięciu posłów PiS: M. Jurek, Małgorzata Bartyzel, Dariusz Kłeczek, Marian Piłka oraz

²² Zob. K. Kowalczyk, *Partie i ugrupowania parlamentarne wobec Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1989–2011*, Szczecin 2012, s. 243–246.

²³ E. Siedlecka, *Walka o godność poczętego*, [online], <<http://wiadomosci.gazeta.pl/Wiadomosci/1,69906,3959792.html>>, [dostęp: 10.11.2011]. Według Rafała Matyi stanowisko J. Kaczyńskiego i jego zaplecza było uwarunkowane: groźbą odnowienia ostrego konfliktu światopoglądowego i doprowadzenia do referendum konstytucyjnego; obawą przed utratą poparcia wśród indyferentnej religijnie grupy wyborców PiS; niechęcią do wprowadzenia rygorystycznych zapisów prawnych w sprawie ochrony życia, co wiązało się z własnymi, skrywanymi z powodów „prawicowej poprawności” przekonaniami. R. Matyja, *Konserwatyzm po komunizmie*, Warszawa 2009, s. 326.

²⁴ M. Jurek, *Dysydent...*, s. 205.

Artur Zawisza poinformowało o powołaniu partii chrześcijańsko-konserwatywnej, a dzień później przedstawiło nazwę partii – Prawica Rzeczypospolitej (PR). Sejm, na posiedzeniu 27 kwietnia 2007 r., odwołał M. Jurka z funkcji marszałka.

Za kluczową przyczynę swojego odejścia uznał on wyłączenie „cywilizacji życia z agendy rewolucji moralnej PiS”²⁵. W opinii lidera PR w imię realizmu politycznego, tj. konieczności pozyskania 30% wyborców (tzw. „doktryna 30%” według M. Jurka), czyli przeciętnych katolików i osób indyferentnych religijnie, PiS zrezygnował z forsowania kwestii związanych z nadaniem chrześcijańskiego, czy wręcz katolickiego charakteru państwa (ochrona życia, zakaz pornografii, ochrona świętecznego charakteru rodziny, prawa rodziny w Unii Europejskiej). PiS stał się, zatem „populistyczną partią dla wszystkich”, której celem jest tylko dążenie do władzy²⁶.

M. Jurek, jako przewodniczący PR, w latach 2007–2011 bezskutecznie kandydował w rozmaitych wyborach. W 2007 r. w wyborach parlamentarnych pretendował do Senatu z listy swojego komitetu (Komitet Wyborczy Wyborców Prawica Marka Jurka), zdobywając w okręgu Piotrków Trybunalski 56 273 głosy (19,22%). W uzupełniających wyborach do Senatu w okręgu Krosno w 2008 r. (Komitet Wyborczy Wyborców Prawicy Marka Jurka) uzyskał trzeci wynik wyborczy – 10 751 głosów (12,57%). W 2009 r., startując w wyborach do Parlamentu Europejskiego (Komitet Wyborczy Prawicy Rzeczypospolitej) w okręgu Warszawa 1, zdobył 33 925 głosów (4,1%). W wyborach na Prezydenta RP w pierwszej turze – 20 czerwca 2010 r. uzyskał zaledwie 177 315 głos (1,06)²⁷. W drugiej turze przekazał on swoje poparcie na rzecz J. Kaczyńskiego. Nie kandydował w wyborach parlamentarnych w 2011 r.

²⁵ Tamże, s. 92.

²⁶ R. Matyja podobnie ocenia wyjście grupy M. Jurka z PiS. Zob. R. Matyja, *Konserwatyzm po...*, s. 327.

²⁷ Wszystkie dane za Państwową Komisją Wyborczą, [online], <<http://www.pkw.gov.pl>>, [dostęp: 30.09.2012].

3. Przekonania polityczne

Margaret G. Hermann słusznie uznaje, że „Jedną z najprostszych metod poznania zależności między osobowością lidera a jego oczekiwaniami wobec zwolenników jest analiza jego fundamentalnych przekonań. To one bowiem decydują, jak lider postrzega warunki, w których działa; odwołując się do nich, liderzy szkicują mapę terytorium, na którym funkcjonują. Z przekonań wynikają cele oraz strategię ich realizacji”²⁸.

Niewątpliwie wpływ na przekonania M. Jurka miała patriotyczna atmosfera domu rodzinnego, działalność w duszpasterstwie akademickim, doświadczenia wyniesione z aktywności w RMP²⁹, zainteresowania ideowe i historyczne, bliskie kontakty z Wojciechem Chrzanowskim, Henrykiem Krzeczowskim, Wojciechem Wasiutyńskim, których uważał za swoich mentorów. Rdzeniem poglądów tego polityka jest nauka społeczna Kościoła katolickiego. Swój światopogląd określa jako chrześcijańsko-konserwatywny. W centrum wartości umieszcza: chrześcijaństwo, rodzinę i naród. Lider PR stwierdza w jednym z tekstów: „Możemy rozwijać się, opierając się na zasadach cywilizacji chrześcijańskiej, która nie jest arbitralną «opcją wyznaniową», ale po prostu cywilizacją szacunku dla Boga (Jan Paweł II uczył nas, że nie można żyć, jakby Boga nie było), dla narodu (jako naj-

²⁸ M.G. Hermann, *Elementy przywództwa*, w: *Władza i społeczeństwo 2. Antologia tekstów z zakresu socjologii polityki*, wybór i oprac. J. Szczupaczyński, Warszawa 1998, s. 302.

²⁹ Po latach M. Jurek mówił o swej działalności w Ruchu: „Właśnie dla mnie ważne jest nie tylko, że Ruch Młodej Polski formułował i posiadał swoje własne poglądy. Cenne jest również to, że formułował on, w moim przekonaniu, ciekawą koncepcję prawicy mieszczącą się w takim najlepszym, niezideologizowanym, nawet nie mającym swojego wyrazu politycznego nurcie polskiego katolickiego konserwatyźmu, który biegnie od Prymasa Woronicza przez Arcybiskupa Felińskiego do Prymasa Wyszyńskiego, jednocześnie ma cechy republikańskie, ale nie na tym polega wartość. Istotne jest to, że wyznając te poglądy, formułując własne opinie, wzięliśmy udział w rzeczach dobrych, bo wzięliśmy udział w walce o niepodległość Polski. *Stenogram z debaty z udziałem Marka Jurka i Jacka Bartyzela*, w: *Nie ma życia bez swobody...*, s. 137.

ważniejszej wspólnoty politycznej odpowiedzialności), dla rodziny (jako kluczowej wspólnoty duchowego i moralnego rozwoju oraz materialnego bezpieczeństwa człowieka). Ale możliwe jest też odrzucenie cywilizacji chrześcijańskiej, a z nią gwarancji życia narodów – i wybór kontrkultury śmierci. Tak wygląda najważniejszy dziś wybór ustrojowy, przed którym stoją Polska i narody naszej cywilizacji”³⁰.

M. Jurek eksponuje szczególną rolę Kościoła katolickiego w dziejach Polski i życiu publicznym. Opowiada się za implementacją zasad nauczania społecznego Kościoła w polskim ustawodawstwie. W związku z tym konsekwentnie postuluje wprowadzenie bezwzględnego zakazu aborcji, jest przeciwny legalizacji *in vitro*, związków partnerskich (zwłaszcza homoseksualnych), eutanazji. Jednym z wyznaczników jego poglądów jest antykomunizm. W 1999 r. wraz Michałem Kamińskim i Tomaszem Wołkiem złożył w Chile wizytę gen. Augusto Pinochetowi, osadzonemu w areszcie domowym. Wspominał: „Prezydent Pinochet był człowiekiem, który bronił swojego kraju przed komunizmem. I za to został uwięziony, bo lewica nigdy nie uznawała prawa do zbrojnego oporu wobec komunizmu [...]. Przede wszystkim komunizm stanowił zagrożenie dla wszelkich ludzkich praw. Dlatego uważam, że komunistom nigdy nie należało pozwalać dojść do władzy”³¹.

Państwo w ujęciu M. Jurka ma służyć dobru wspólnemu, chronić prawa naturalne obywateli, począwszy od prawa do życia. Lider PR optuje za państwem solidarystycznym i pomocniczym. W kwestiach ekonomicznych opowiada się on za systemem rynkowym, gwarantującym wzrost dobrobytu społeczeństwa, prawami rodziny, możliwością upowszechnienia własności. Jest zwolennikiem zmniejszenia: opodatkowania rodzin wychowujących dzieci oraz podatku

³⁰ M. Jurek, *Co, jeśli nie chrześcijaństwo?*, „Gość Niedzielny”, [online], <<http://prawicazeczypospolitej.org/aktualnosci.pokaz,714>>, [dostęp: 30.09.2012].

³¹ M. Jurek, *Dysydent...*, s. 56.

PIT do dwóch stawek podatkowych³². W polityce zagranicznej eksponuje polski interes narodowy, jest przeciwnikiem traktatu lizbońskiego, wyposażenia Unii Europejskiej (UE) w kompetencje państwa, wprowadzenia w Polsce euro. Jest on zwolennikiem budowania UE na fundamencie wartości chrześcijańskich.

M. Jurek opowiada się za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu³³ oraz wszystkich organów samorządu tak, aby życie publiczne nie było kontrolowane przez partyjne centrale³⁴. Partie polityczne nie powinny być finansowane z budżetu państwa. Proponuje on, aby podatnicy mogli odpisywać 1% od podatku na dowolnie wybraną partię, analogicznie do rozwiązania stosowanego w odniesieniu do organizacji pożytku publicznego. W ten sposób pieniądze nie byłyby przyznawane co cztery lata, a partie nieustannie musiałyby zabiegać o wsparcie³⁵.

Lider PR negatywnie ocenia rządy koalicji PO-PSL, zwracając uwagę na takie negatywne zjawiska jak: afera hazardowa, brak polityki prorodzinnej, redukowanie przedmiotów humanistycznych w edukacji szkolnej, wstrzymanie finansowania przez polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych organizacji polonijnych na Wschodzie³⁶, przyjęcie przez rząd Donalda Tuska paktu fiskalnego³⁷, czy zaniechania polskiego rządu w trakcie śledztwa smoleńskiego. Jed-

³² Tamże, s. 194.

³³ M. Jurek, *Będziemy walczyć o większościową ordynację do Sejmu*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,67>>, [dostęp: 5.10.2012].

³⁴ M. Jurek, *Partie to przedsiębiorstwa wyborcze. Zmieńmy to*, [online], <<http://www.wprost.pl/ar/236521/Jurek-partie-to-przedsiębiorstwa-wyborcze-Zmieńmy-to>>, [dostęp: 6.10.2012].

³⁵ *Wybory najwcześniej za dwa miesiące, najpóźniej za dwa lata*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,39>>, [dostęp: 6.10.2012].

³⁶ *Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie zagrożenia polskich instytucji społecznych na wschodzie*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,1217>>, [dostęp: 6.10.2012].

³⁷ *Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie zapowiedzi przyjęcia przez Polskę paktu fiskalnego*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,1140>>, [dostęp: 6.10.2012].

nocześnie konstatuje, iż „Siłą Donalda Tuska jest to, że może własnych wyborców straszyć PiS-em, jednocześnie mobilizując swoją partię do walki”³⁸. M. Jurek krytycznie ocenia inicjatywę ustawodawczą Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, dotyczącą nowelizacji ustawy o zgromadzeniach; uznając, jak pozostali politycy opozycyjni, iż ogranicza ono prawo do demonstrowania swoich poglądów politycznych³⁹. Również negatywnie ocenia nieprzyznanie w 2011 r. przez KRRiT Telewizji Trwam koncesji na multipleksie⁴⁰. Odzwierciedleniem jego poglądów jest program partii z 2009 r. pod wymownym tytułem – „Silna Polska dla cywilizacji życia”⁴¹.

4. Typ przywództwa

Przywództwo partyjne można typologizować m.in. pod względem jego stylu czy osobowości politycznej. Andrzej Antoszewski określa styl przywództwa jako sposób komunikowania się przywódcy ze swoimi zwolennikami i przeciwnikami⁴². Przemysław Żukiewicz wyróżnia cztery style polskich przywódców partyjnych: styl potoczny (swojski), charakteryzujący się wieloma błędami marketingowymi i nikłą wartością informacyjną przekazu; styl technokra-

³⁸ Marek Jurek w *RDC: Im więcej głosów na kandydatów dwóch dominujących ugrupowań, tym większa awantura w Polsce*, [online] <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci.pokaz,971>>, [dostęp: 6.10.2012].

³⁹ *Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej z okazji Ogólnopolskiego Protestu w obronie wolności zgromadzeń*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci.pokaz,1238>>, [dostęp: 6.10.2012].

⁴⁰ *Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie pomijaniu TV Trwam w przyznawaniu koncesji*, 17 grudnia 2011 [dostęp: 6.10.2012]; *Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie TV Trwam*, 17 stycznia 2012, [dostęp: 6.10.2012].

⁴¹ *Silna Polska dla cywilizacji życia. Założenia polityki Prawicy Rzeczypospolitej*, Warszawa, marzec 2009 r., [online], <http://prawicarzeczypospolitej.org/pobieranie/Silna_Polska_dla_cywilizacji_zycia-Zalozenia_polityki_Prawicy_Rzeczypospolitej.pdf>, [dostęp: 6.10.2012].

⁴² A. Antoszewski, *Przywództwo polityczne*, w: *Wprowadzenie do nauki o państwie i polityce*, pod red. B. Szmulika, M. Żmigrodzkiego, Lublin 2003, s. 505.

tyczny odznaczający się dbałością o spójność strategii marketingowej, jednocześnie imitujący dyskurs naukowy, zorientowany na rozwiązywanie konkretnych problemów administracyjnych; styl wizjonerski/misyjny, w którym strategia marketingowa jest spójna, a najwyższą wartością przekazu pozostaje silne przekonanie o moralnej wyższości własnych racji oraz wskazywanie na zagrożenia czyhające ze strony przedstawicieli obcych grup; styl showmański, charakteryzuje się naciskiem położonym na strategię marketingową i wyrazistość medialną, treści ważne „mieszają się” z tabloidowymi⁴³. Bazując na powyższym ujęciu, M. Jurek reprezentuje niewątpliwie wizjonerski styl przywództwa. Przekonanie o wyższości własnych racji jest podbudowane odwołaniem do zasad nauczania Kościoła katolickiego, jako jedynie słusznego zbioru wartości.

A. Antoszewski, typologizując style przywództwa, wyróżnił cztery typy: umiarkowanie prospektywne; radykalne prospektywne; umiarkowanie retrospektywne; radykalnie retrospektywne. Dla niniejszych rozważań istotne znaczenie ma czwarty z wymienionych stylów przywództwa. Ważną cechą przywództwa retrospektywnego jest położenie nacisku na elementy integrujące wspólnotę polityczną, np. narodowość i wyznanie. Retrospektywny przywódca radykalny ma silne poczucie historycznej i moralnej misji, kierując się, idąc za Maxem Weberem, etyką przekonań, pozwalającą na minimalizowanie oporu społecznego i lekceważenie przeciwników⁴⁴.

Odwołując się do dychotomicznej typologii Jerzego J. Wiatra (przywódcy ideologiczni *versus* pragmatyczni), należy stwierdzić, iż M. Jurek bliski jest modelowi przywódcy ideologicznego, który w swoim działaniu kieruje się w wysokim stopniu racjami wynikającymi z przyjmowanej przez niego ideologii⁴⁵.

⁴³ P. Żukiewicz, *Przywództwo polityczne. Teoria i praktyka*, Warszawa 2011, s. 356.

⁴⁴ A. Antoszewski, *Przywództwo...*, s. 510–511.

⁴⁵ J.J. Wiatr, *Przywództwo polityczne. Studium politologiczne*, Łódź 2008, s. 46.

Rozpatrując zaś typologię przywództwa Jamesa MacGregora Burnsa, liderowi PR można przypisać model transformacyjny. Przywódca taki posiada bowiem określoną wizję społeczną, którą zamierza realizować. W tym modelu wzajemne związki przywódcy i jego zwolenników zlewają się ze sobą, wznoszą ich na wyższy poziom motywacji i moralności. Przywódca ma pewną wizję, inspiruje, uczy, mobilizuje swoich zwolenników. Jego antytezą jest przywódca transakcyjny, który działa na zasadzie wymiany czegoś, co jest wartościowe dla każdej ze stron. Innymi słowy, tego typu lider skupia się na sprawach doraźnych bez długofalowej wizji⁴⁶.

Przywództwo polityczne można rozpatrywać również, przyjmując kryterium osobowości politycznej. Janusz Reykowski stwierdza, że osobowość polityczna jednostki jest to centralny system regulacji i integracji działań politycznych człowieka⁴⁷. Zdaniem Ziemowita Jacka Pietrasia „osobowość polityczna jednostki stanowi funkcję kontekstu subiektywnego, czyli osobowości indywidualnej, jak i kontekstu obiektywnego czyli społecznego, na który składają się: stosunki społeczne, ekonomiczne, instytucjonalne, organizacyjne oraz międzygrupowe”⁴⁸. W tym sensie polityk realizuje zarówno potrzeby i interesy indywidualne, jak grupowe, kierując się motywami indywidualnymi, społecznymi, instytucjonalnymi⁴⁹. Harold Lasswell, biorąc pod uwagę kryterium funkcji pełnionej w systemie politycznym, wyróżnił cztery trzy typy osobowości politycznych: administratorzy, agitatorzy i teoretycy. Agitator sprawuje charyzmatyczne przywództwo, porywa tłumy swoją osobowością i prostymi prawdami. Administrator sprawuje władzę w wyniku rozjemstwa, rozmów, kompromisów, nie interesuje się abstrakcyjnymi systemami wartości. Teoretyk ma skłonność do bardzo ogólnego, aksjologicznego oglądu

⁴⁶ J.M. Burns, *Władza przywódcza*, w: *Władza i społeczeństwo*, wybór i oprac. J. Szczupaczyński, Warszawa 1994, s. 265–269.

⁴⁷ Z.J. Pietraś, *Decydowanie polityczne*, Warszawa – Kraków 1998, s. 325.

⁴⁸ Tamże, s. 327.

⁴⁹ Tamże.

stających przed nim zadań, formułowania dalekosiężnych programów i celów, a nie do prowadzenia rutynowej polityki bieżącej. H. Lasswell dodaje, że wszystkie trzy typy nie występują w stanie czystym, politycy posiadają trzy cechy charakterystyczne dla kilku z nich⁵⁰. M. Jurek jest niewątpliwie bliski trzeciemu typowi osobowości politycznej. Aksjologiczny sposób postrzegania rzeczywistości politycznej, wyrastający z katolicyzmu, jest immanentnym wyznacznikiem osobowości tego polityka.

5. Charakterystyka socjodemograficzna

M. Jurek, biorąc pod uwagę cechy socjodemograficzne, reprezentuje niemal modelowe ujęcie polskiego przywódcy partyjnego. Z badań M. Hartlińskiego wynika, że przywódcami partyjnymi są przede wszystkim mężczyźni w przedziale wiekowym 40–49 lat, posiadający wyższe wykształcenie, ukończone studia z zakresu nauk humanistycznych, społecznych lub ekonomicznych. Wśród, których absolwentami są przywódcy partyjni, uczelni dominuje Uniwersytet Warszawski. Przywódcy często definiują swój zawód jako „polityk”, co wynika z faktu, iż polityka jest podstawową domeną ich aktywności, źródłem utrzymania. Ich miejscem urodzenia jest miasto, położone na przede wszystkim na obszarze obecnego województwa mazowieckiego⁵¹.

M. Jurek w momencie objęcia przywództwa nad PR miał 47 lat, był absolwentem historii i niewątpliwie polityka była głównym obszarem jego aktywności. Od modelowych cech socjodemograficznych polskiego przywódcy partyjnego różniło go miejsce urodzenia – poza „centralnym” województwem mazowieckim. W 1960 r. Gorzów Wlkp. należał do województwa zielonogórskiego, w 1975 r.

⁵⁰ Tamże, s. 344.

⁵¹ M. Hartliński, *Przywódczość...*, s. 319–330.

został siedzibą województwa gorzowskiego, a od 1999 r. wojewody lubuskiego. W przeciwieństwie do większości przywódców, M. Jurek ukończył studia w ośrodku poznańskim.

6. Status przywódcy w strukturach partyjnych

Jednym z wyznaczników roli przywódcy w partii jest jego wewnątrzpartyjna pozycja instytucjonalno-prawna. Katarzyna Sobolewska-Myślik, Beata Kosowska-Gąstoł i Piotr Borowiec stwierdzają w tym kontekście: „Zakres formalnej władzy, jaka dla tego organu przewidują przepisy statutu, może być ważnym wskaźnikiem koncentracji władzy w partii, a także mieć konsekwencje ograniczające oddziaływanie reguł demokratycznych, pozwalających na faktyczny wpływ innych podmiotów w partii”⁵². PR jest osobistym projektem politycznym M. Jurka i jego najbliższych współpracowników, co znajduje odzwierciedlenie w statucie partii. W § 1 pkt 2 stwierdza się, że jednym ze skrótów nazwy partii jest „Prawica Marka Jurka”⁵³. Prezes Prawicy, nazywany również Przewodniczącym Prawicy, jest samodzielnym organem w strukturach partyjnych (władzach krajowych)⁵⁴. Statut wyznacza mu trzecie miejsce w strukturze organów partyjnych (po Zjeździe Prawicy i Radzie Naczelnej, a przed Prezydium Prawicy, Zarządem Głównym, Krajową Komisją Rewizyjną, Sekretarzem Generalnym Prawicy)⁵⁵. W większości badanych pol-

⁵² K. Sobolewska-Myślik, B. Kosowska-Gąstoł, P. Borowiec, *Struktury organizacyjne polskich partii politycznych*, Kraków 2010, s. 181.

⁵³ *Statut Prawicy Rzeczypospolitej*, § 1, pkt 2, [online], <<http://www.prawicarzeczypospolitej.org/files/statut2011.pdf>>, [dostęp: 15.07.2012]. O roli przewodniczącego jako jednoosobowego organu wykonawczego w polskich partiach politycznych zob. T. Bichta, *Struktura organizacyjna partii politycznych w Polsce po 1989 roku*, Lublin 2010, s. 117–133; K. Sobolewska-Myślik, B. Kosowska-Gąstoł, P. Borowiec, *Struktury...*, s. 141–146, 181 i n.

⁵⁴ *Statut Prawicy...*, § 15.

⁵⁵ Tamże.

skich partii parlamentarnych przewodniczący jest wybierany przez kongres, zjazd⁵⁶. W ten model wpisuje się również PR. Prezes tej partii jest wybierany na czteroletnią kadencję przez Zjazd Prawicy. Wybór odbywa się bezwzględną większością głosów przy udziale co najmniej połowy uprawnionych do udziału w zjeździe. W sytuacji jeśli żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości głosów, przeprowadza się drugą turę głosowania z udziałem dwu pretendentów, którzy uzyskali największą liczbę głosów. Przy równej liczbie głosów przeprowadza się kolejne głosowania nad tymi dwoma kandydatami, aż do uzyskania przez jednego z nich wymaganej większości głosów⁵⁷.

Prezes wchodzi w skład: Zjazdu Prawicy, Rady Naczelnej⁵⁸, Prezydium Prawicy⁵⁹, Zarządu Głównego Prawicy⁶⁰. Prerogatywy Przewodniczącego Prawicy są dość szerokie:

- zwołuje Zjazd Prawicy, określając jego miejsce, termin, proponowany porządek obrad (decyzję o zwołaniu Zjazdu zgłasza co najmniej cztery tygodnie przed proponowanym terminem obrad)⁶¹;
- uczestniczy na prawach delegata w Zjeździe Prawicy⁶²;
- kieruje pracami Rady Naczelnej⁶³;
- na jego wniosek Rada Naczelna wybiera i odwołuje członków swojego Prezydium oraz Wiceprezesów i innych członków Zarządu Głównego⁶⁴;
- zwołuje posiedzenia Rady Naczelnej przynajmniej raz na pół roku lub na pisemną prośbę 1/3 jej członków w terminie nie dłuższym

⁵⁶ O zasadach wyboru przewodniczącego w polskich partiach politycznych zob. T. Bichta, *Struktura...*, s. 163–168; K. Sobolewska-Myślik, B. Kosowska-Gastoł, P. Borowiec, *Struktury...*, s. 153–159, 180.

⁵⁷ *Statut Prawicy...*, § 14; § 19, pkt 2c; § 20.

⁵⁸ Tamże, § 3, pkt 1a.

⁵⁹ Tamże, § 25, pkt 2a.

⁶⁰ Tamże, § 27, pkt 1d.

⁶¹ Tamże, § 20, pkt 1.

⁶² Tamże, § 20, pkt 3.

⁶³ Tamże, § 22, pkt 2.

⁶⁴ Tamże, § 22, pkt 3.

- niż trzy tygodnie od daty złożenia wniosku (w tym drugim przypadku takie same kompetencje posiada Zarząd Główny)⁶⁵;
- na jego wniosek Rada Naczelna podejmuje uchwałę o zwiększeniu liczby swoich członków przez kooptację (nie więcej jednak niż o 30% swojego składu)⁶⁶;
 - kieruje pracami Prezydium Prawicy⁶⁷;
 - kieruje pracami Zarządu Głównego⁶⁸;
 - zwołuje posiedzenia Zarządu Głównego z własnej inicjatywy lub na pisemny wniosek co najmniej 2/3 członków Zarządu⁶⁹;
 - na jego wniosek Rada Naczelna uchwałą może zwiększyć liczbę członków Zarządu Głównego w trakcie kadencji (liczba ta nie mogła być mniejsza od trzech i większa od 25);
 - na jego wniosek Zarząd Główny powołuje i odwołuje Pełnomocników Okręgowych, Powiatowych oraz Sekretarza Prawicy⁷⁰;
 - postanawia o nieważności w stosunku do decyzji Pełnomocników Okręgowych⁷¹;
 - reprezentuje jednoosobowo partię na zewnątrz (mógł to również uczynić Sekretarz Prawicy wraz z jednym z członków Prezydium Prawicy), obejmuje to także zaciąganie zobowiązań majątkowych przez Prawicę⁷²;
 - podpisuje w imieniu partii dokumenty polityczne⁷³;
 - składa w imieniu partii oświadczenia woli i może udzielić w tym zakresie pełnomocnictwa członkom⁷⁴.

⁶⁵ Tamże, § 23, pkt 4.

⁶⁶ Tamże, § 23, pkt 2.

⁶⁷ Tamże, § 24, pkt 1.

⁶⁸ Tamże.

⁶⁹ Tamże, § 27, pkt 3.

⁷⁰ Tamże, § 26, pkt f.

⁷¹ Tamże, § 18, pkt 1b.

⁷² Tamże, §24, pkt 2.

⁷³ Tamże, §24, pkt 3.

⁷⁴ Tamże, § 41, pkt 1.

Analiza statutu Prawicy Rzeczypospolitej prowadzi do wniosku, iż M. Jurek, tworząc tę partię, zamierzał zapewnić sobie jako Prezes kluczową pozycję instytucjonalną.

7. Realizacja celów przez przywódcę

Każdy przywódca polityczny dąży do umocnienia poparcia wśród członków i sympatyków swojej partii oraz poszerzenia elektoratu. Grupy te określane są przez M.G. Hermann jako klienci lidera. Politycy odwołują się według niej do następujących metod do zjednoczenia i związania ze sobą swoich zwolenników: rozbudowują sieć organizacyjną i przyciągają koalicjantów; przedstawiają program i wytyczają główne linie polityki, służące jej realizacji; rozbudzają entuzjazm wśród zwolenników; kształtują i starają się utrzymać swój korzystny obraz w mediach: dobierają sobie i stale rozszerzają produktywny sztab współpracowników; gromadzą informacje; realizują postawione sobie konkretne zadania⁷⁵.

Sprawność działania M. Jurka jako lidera partyjnego i realizacja celów programowych jest poważnie ograniczona przez: niszowy typ apelu wyborczego, skierowanego do ortodoksyjnych katolików; istnienie silnych konkurentów wyborczych (partii rywalizujących o ten sam elektorat narodowo-katolicki), tj. PiS i Solidarnej Polski; pozaparlamentarny status partii; brak większych środków na działalność polityczną; wsparcie przez o. Tadeusza Rydzka i Radia Maryja politycznego konkurenta przewodniczącego PR – J. Kaczyńskiego i jego partii⁷⁶.

M. Jurek, na miarę swoich możliwości, stara się jednoczyć i pozyskiwać zwolenników. Partia liczy obecnie około 2 tys. człon-

⁷⁵ M.G. Hermann, *Elementy...*, s. 306–308.

⁷⁶ Zob. K. Kowalczyk, *Strategia Prawicy Rzeczypospolitej na rynku politycznym (2007–2009)*, w: *Polska scena polityczna. Środowiska – komunikacja polityczna strategię*, pod red. K. Sobolewskiej-Myślik, A. Hess, K. Kowalczyka, Kraków 2010, s. 297–307.

ków⁷⁷. Jak wynika z oficjalnej strony PR w każdym z partyjnych okręgów istnieją pełnomocnicy okręgowi⁷⁸. Prowadzona jest bieżąca działalność partyjna: np. organizowane są, konferencje prasowe, pikiety, wydawane oświadczenia, apele i komunikaty. Członkowie PR, w tym M. Jurek, biorą udział w manifestacjach w obronie Telewizji Trwam (w sytuacji nieprzyznania jej koncesji na multipleksie przez KRRiT). M. Jurek mobilizuje swoich zwolenników poprzez udzielanie wywiadów w mass mediach, prowadzi własną stronę internetową (<http://www.marekjurek.pl/>), na facebooku (<http://www.facebook.com/marekjurek?ref=ts>) oraz blog (<http://blog.marekjurek.pl/>). Lider PR publikuje w: „Christianitas” „Frondzie”, „Gościu Niedzielnym”, „Niedzieli”, „Rzeczypospolitej”. Pod tym względem należy do grupy najaktywniejszych polityków polskich.

Pewną próbą wyjścia z roli niszowej partii politycznej jest podpisanie 24 marca 2012 r. przez M. Jurka i J. Kaczyńskiego porozumienia o współpracy. Umowa obejmuje polityczną współpracę obu partii i wspólny start w wyborach (kandydaci PR występują w wyborach do sejmików, rad miast wojewódzkich, Sejmu i do PE z list PiS). W przypadku sukcesu obie partie stworzą jednak w parlamencie odrębne kluby parlamentarne, natomiast w PE znajdą się w jednej frakcji. W umowie PR deklaruje poparcie dla J. Kaczyńskiego w wyborach prezydenckich⁷⁹. Tym samym M. Jurek odrzuca ideę konsolidacji PR z innymi podmiotami powstałymi w wyniku rozłamu w PiS, tj. SP⁸⁰ i PJN oraz Kongresem Nowej Prawicy Janusza Korwina-Mikke.

⁷⁷ Informacja uzyskana od Pawła Słomskiego, członka PR z 5 października 2012 r.

⁷⁸ *Struktury*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/index.php?id=kontakt#struktury>>, [dostęp: 30.09.2012].

⁷⁹ Jarosław Kaczyński i Marek Jurek podpisali umowę o współpracy PiS i PR, [online], <<http://www.pis.org.pl/article.php?id=20019>>, [dostęp: 30.09.2012].

⁸⁰ Zob. *FRONDA – Marek Jurek: Dlaczego współpraca z Solidarną Polską była niemożliwa?*, [online] <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci.pokaz,1173>>, [dostęp: 6.10.2012].

8. Podsumowanie

M. Jurek należy do rzadkiej w Polsce grupy polityków, którzy konsekwentnie kierują się Weberowską etyką przekonania. Egzemplifikacją tej tezy jest następująca wypowiedź lidera PR: „Uczciwym być trzeba nie dla korzyści, ale dla innych ludzi, ze względu na ich prawa oraz własną godność. Tym bardziej w polityce, która w ogóle jest dla innych ludzi. Dobra polityka z założenia nie może więc być nieuczciwa, bo nie możemy oszukiwać ludzi, dla których pracujemy”⁸¹.

Absolutyzm etyczny, pozaparlamentarny status PR wpływają na niewielką skuteczność polityczną M. Jurka i partii, którą kieruje. Jest on bardziej typem polityka-intelektualisty i moralisty aniżeli charyzmatycznego przywódcy, czy partyjnego technokraty, budującego silne struktury partyjne. Można założyć, że dla M. Jurka wartością autoteliczną jest przekaz wartości chrześcijańskich w polskiej polityce i społeczeństwie. Co nie wyklucza, iż uzyskując w kolejnych wyborach mandat z listy większej partii prawicowej, np. PiS, stanie się on ponownie orędownikiem obrony podstawowych zasad cywilizacji chrześcijańskiej (jak to ujmuje) na forum polskiego parlamentu.

BIBLIOGRAFIA

- Affek M., *Retrospekcja życia Marka Jurka*, [online], <<http://prawica.net/node/7313>>, [dostęp: 26.09.2012].
- Antoszewski A., *Przywództwo polityczne*, w: *Wprowadzenie do nauki o państwie i polityce*, pod red. B. Szmulika, M. Żmigrodzkiego, Lublin 2003.
- Bichta T., *Struktura organizacyjna partii politycznych w Polsce po 1989 roku*, Lublin 2010.
- Burns J.M., *Władza przywódcza*, w: *Władza i społeczeństwo*, wybór i oprac. J. Szczupaczyński, Warszawa 1994.
- Chrzanowski W., *Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe. Przemówienie Wiesława Chrzanowskiego na Zjeździe Założycielskim ZChN w dniu*

⁸¹ *Super Express – Marek Jurek: Wolę zasady od posady*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,1070>>, [dostęp: 6.10.2012].

- 28 października 1989 r., „Sprawa Polska. Pismo chrześcijańsko-narodowe” 1999, nr 5 (7).
- Deklaracja ideowa Ruchu Młodej Polski*, w: *Nie ma życia bez swobody. 30-lecie Ruchu Młodej Polski (1979–2009)*, pod red. K. Marulewskiej, A. Lewandowskiego, A. Meller, Toruń 2009.
- Deklaracja Ideowa ZChN*, Warszawa, dnia 13 stycznia 1991 r., Archiwum Pracowni Dokumentacji i Badań Życia Politycznego Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, sygn. 12215/93/1196.
- Hartliński M., *Przywództwo partyjne w Polsce*, Toruń 2011.
- Hermann M.G., *Elementy przywództwa*, w: *Władza i społeczeństwo 2. Antologia tekstów z zakresu socjologii polityki*, wybór i oprac. J. Szczupaczyński, Warszawa 1998.
- Jurek M., *Będziemy walczyć o większościową ordynację do Sejmu*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,67>>, [dostęp: 5.10.2012].
- Jurek M., *Co, jeśli nie chrześcijaństwo?*, „Gość Niedzielny”, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,714>>, [dostęp: 30.09.2012].
- Jurek M., *Dlaczego współpraca z Solidarną Polską była niemożliwa?*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,1173>>, [dostęp: 6.10.2012].
- Jurek M., *Dysydent w państwie POPiS. Rozmowa. Dziennik. Blog*, Dębogóra 2008.
- Jurek M., *Im więcej głosów na kandydatów dwóch dominujących ugrupowań, tym większa awantura w Polsce*, [online], <27 kwietnia 2011, <http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,971>>, [dostęp: 6.10.2012].
- Jurek M., *Partie to przedsiębiorstwa wyborcze. Zmieńmy to*, [online], <http://www.wprost.pl/ar/236521/Jurek-partie-to-przedsiębiorstwa-wyborcze-Zmienmy-to>>, [dostęp: 6.10.2012].
- Jurek M., *Wolę zasady od posady*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,1070>>, [dostęp: 6.10.2012].
- Kowalczyk K., *Partie i ugrupowania parlamentarne wobec Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1989–2011*, Szczecin 2012.
- Kowalczyk K., *Strategia Prawicy Rzeczypospolitej na rynku politycznym (2007–2009)*, w: *Polska scena polityczna. Środowiska – komunikacja polityczna strategii*, red. K. Sobolewska-Mysłik, A. Hess, K. Kowalczyk, Kraków 2010.
- Matyja R., *Konserwatywizm po komunizmie*, Warszawa 2009.
- Nie ma życia bez swobody. 30-lecie Ruchu Młodej Polski (1979–2009)*, pod red. K. Marulewskiej, A. Lewandowskiego, A. Meller, Toruń 2009.
- Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie zagrożenia polskich instytucji społecznych na wschodzie*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnosci,pokaz,1217>>, [dostęp: 6.10.2012].

- Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie zapowiedzi przyjęcia przez Polskę paktu fiskalnego*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnoscipokaz,1140>>, [dostęp: 6.10.2012].
- Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej z okazji Ogólnopolskiego Protestu w obronie wolności zgromadzeń*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnoscipokaz,1238>>, [dostęp: 6.10.2012].
- Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie pomijaniu TV Trwam w przyznawaniu koncesji*, 17 grudnia 2011 [dostęp: 6.10.2012].
- Oświadczenie Prawicy Rzeczypospolitej w sprawie TV Trwam*, 17 stycznia 2012 [dostęp: 6.10.2012].
- Pietras Z.J., *Decydowanie polityczne*, Warszawa – Kraków 1998.
- Rodzina*, [online], <<http://www.marekjurek.pl/rodzina>>, [dostęp: 30.09.2012].
- Siedlecka E., *Walka o godność poczętego*, [online], <<http://wiadomosci.gazeta.pl/Wiadomosci /1,69906,3959792.html>>, [dostęp: 10.11.2011].
- Sikorski T., *O kształt polityki polskiej. Oblicze ideowo-polityczne i działalność Ruchu Młodej Polski (1979–1989)*, wyd. II, Toruń 2012.
- Silna Polska dla cywilizacji życia. Założenia polityki Prawicy Rzeczypospolitej*, Warszawa, marzec 2009 r., [online], <http://prawicarzeczypospolitej.org/pobieranie/Silna_Polska_dla_cywilizacji_zycia-Zalozenia_polityki_Prawicy_Rzeczypospolitej.pdf>, [dostęp: 6.10.2012].
- Sobolewska-Myślik K., Kosowska-Gąstoł B., Borowiec P., *Struktury organizacyjne polskich partii politycznych*, Kraków 2010.
- Sokół W., *Partie polityczne i system partyjny w Polsce w latach 1991–2001*, w: *Współczesne partie i systemy partyjne. Zagadnienia teorii i praktyki politycznej*, pod red. W. Sokoła, M. Żmigrodzkiego, Lublin 2003.
- Statut Prawicy Rzeczypospolitej*, [online], <<http://www.prawicarzeczypospolitej.org/files/statut2011.pdf>>, [dostęp: 15.07.2012].
- Struktury*, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/index.php?id=kontakt#struktury>>, [dostęp: 30.09.2012].
- Wiatr J.J., *Przywództwo polityczne. Studium politologiczne*, Łódź 2008.
- Wybory najwcześniej za dwa miesiące, najpóźniej za dwa lata*, 27 lipca 2007, [online], <<http://prawicarzeczypospolitej.org/aktualnoscipokaz,39>>, (dostęp: 6.10.2012).
- Zaremba P., *Młodość. Historia Ruchu Młodej Polski*, Gdańsk 2000.
- Zawisza A., *Dlaczego nie jestem chrześcijańskim demokratą?*, „Sprawa Polska. Pismo chrześcijańsko-narodowe” 1991, nr 5.
- Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe. Deklaracja Ideowa i Programowa*, w: *Programy partii i ugrupowań parlamentarnych 1989–1991*, cz. 2, zebrała i oprac. I. Słodkowska, Warszawa 1995.
- Żukiewicz P., *Przywództwo polityczne. Teoria i praktyka*, Warszawa 2011.

IN THE SERVICE OF THE ETHICS OF CONVICTIONS. MAREK JUREK AS A PARTY LEADER

SUMMARY

Keywords: party leadership, Marek Jurek, ethics of convictions, right.

The article aims to analyze the leadership of Marek Jurek – the founder and the chairman of the Prawica Rzeczypospolitej (Republic's Right Wing). The author characterizes Jurek's journey to party leadership, his political convictions, the social-demographic characteristics of the leader, the type of leadership he employs, his status in the party structures, and his means of reaching his goals. M. Jurek is also a leader of a party now outside the parliament, the party that strictly refers to the teaching of the Catholic Church. Jurek defines the party as Christian-conservative. Emphasizing such issues as absolute prohibition of abortion, M. Jurek is also against: the legalization of same-sex partnerships, in vitro fertilization, and Poland's accession into the Euro Zone. He can be classified as a intellectually astute leader.